

Uppföljning av regionens arbete med barnkonventionen

Övergripande

I Regionplanen uttrycks att nuvarande och blivande föräldrar ska ges goda verktyg att ge sina barn rätt förutsättningar för ett hälsosamt liv. Vidare att ett aktivt arbete ska bedrivas för att den förstärkta vårdgarantin för barn- och ungdomspsykiatri ska uppfylls. I Regionplan har budgetramen utökats inom områdena vårdval, allmän tandvård för barn och unga vuxna, barn- och ungdomspsykiatri, kultur för barn och unga samt ungdomsmottagningarna.

I Hälsö- och sjukvårdsnämndens verksamhetsplan lyfts att barnrättsperspektivet ska vara en central utgångspunkt i nämndens arbete, därtill finns ett antal skrivningar som rör barn och unga. Nämnden tydliggör att åtgärder för att förebygga övervikt och fetma hos barn och ungdomar samt behandling av barnfetma behöver prioriteras. Vidare skriver nämnden att psykisk ohälsa hos barn, ungdomar och unga vuxna är en av våra viktigaste utmaningar. Region Jämtland Härjedalen behöver utveckla arbetet med förebyggande metoder och tidiga insatser. Barn och unga behöver bli sedda i ett tidigt skede. Där behöver samverkan mellan de verksamheter som arbetar med dessa grupper stärkas. En åtgärd innebär att utöka förmågan att samtala med barn och unga på deras villkor.

Nämnden har också flera mål för sin verksamhet som barn och unga.

- Fler barn, unga och unga vuxna ska erbjudas samtalsstöd vid tecken på psykisk ohälsa.
- Alla patienter, oavsett kön eller könsidentitet, som uppsöker hälso- och sjukvården med symptom/diagnoser där det enligt forskning finns dokumenterade samband med våldutsatt-het ska tillfrågas om de är utsatta för våld, vilket inkluderar barn- och ungdomspsykiatri.
- Andel barn 3-23 år som är listade i Folktandvården och som får en tid inom 3 mån. Det får inte vara mer försening än 3 månader från det individuellt planerade datumet.
- Öka antalet genomförda neuropsykiatriska utredningar utförda per månad (Egen regi och köpt vård). Gäller Barn och unga vuxna. 2021 ca 20 per månad. Minst 25 per månad
- Andel barn 3-23 år som är listade i Folktandvården och som får en tid inom 3 mån. Det får inte vara mer försening än 3 månader från det individuellt planerade datumet.

Inom flera målområden har resultaten varit sämre 2020-2021 vilket till stor del kan förklaras med effekter av pandemin. Inte minst där det rör sig om fysiska möten.

För att möta en del av de utmaningar som finns har Ungdomsmottagningarna fått utökad 2022 för bemanning av Psykosociala teamet.

Nämnden följer också nedan indikatorer som rör specifikt barn och unga

- Andel barn och unga som får ett genomfört första besök inom område barn, unga vuxna, inom 30 dagar.
- Andel barn och unga som får en behandling eller fördjupad utredning inom 30 dagar.
- Andel 4-åringar som har ett normalt IsoBMI. Barn födda 2016: 85,1% med ett normalt IsoBMI
- Andel flickor och pojkar i årskurs 7 med god självskattad hälsa
- Andel flickor och pojkar i årskurs 1 på gymnasiet med god självskattad hälsa
- Klamydiafall i åldern 15 - 24 år, antal per 100 000 invånare

Flera av indikatorerna följs upp på helår. Andel elever med god självskattad hälsa följs upp läsårsvis, 2021/22 var utfallet i årskurs 7 68% flickor, 91% pojkar och i årskurs 1 på gymnasiet 58% flickor och 82% pojkar med god självskattad hälsa.

Ytterligare ett område som lyfts i nämndens verksamhetsplan är föräldrastödet. Studier visar att tidiga och förebyggande insatser med stöd i föräldraskapet bidrar starkt till att främja barns utveckling, en god relation mellan barn och föräldrar och är en av de viktigaste skyddsfaktorerna för barns hälsa. En uppföljning av folkhälsa inklusive föräldrastöd är planerad till nämndsammanträdet i oktober.

Då det gäller Regionala utvecklingsnämnden så har Kultur och bildning fått en ramförstärkning avseende organisationsbidrag och kultur genom scenkonst för barn och unga, vilket ger ökade möjligheter för barn och unga att ta del av kultur.

Aktiviteter som specifikt rör arbetet med barnkonventionen fanns tidigare fastställda i den övergripande handlingsplanen för jämställd och jämlik verksamhet. Dessa återfinns inom tre delmål och redovisas som följer.

En organisation som känner till och tillgodoser barns rättigheter enligt lag om barnkonventionen.

Stöd i använda barnchecklista och genomförande av barnkonsekvensanalyser.

Beslutsunderlag ska enligt regler för ärendehantering innehålla en beskrivning av hur beslutet påverkar barns rättigheter. Checklista samt stöd för att genomföra barnkonsekvensanalys finns tillgängligt för att ge verksamheten vägledning hur ärenden beredes med ett barnrättsperspektiv. På insidan finns även andra dokument som rör barns rättigheter och hålls uppdaterade för organisationens medarbetare.

Utbildning för att stärka den interna kompetensen om barnkonventionen

Under 2021 genomfördes en utbildning om barnkonventionen genom SKR i samordning med länsstyrelsen. 6 representanter från RJH deltog tillsammans med totalt cirka 40 representanter från länets kommuner, polisen, Rädda barnen och Barnahus, som ett led i att få en gemensam och likvärdig utbildning i länet och god samverkan mellan de olika verksamheterna.

Regionen deltar i ett länsövergripande nätverk för arbete med barnkonventionen som samordnas av Länsstyrelsen. Där planerades bland annat inför barnkonventionsdagen i november.

Det har tagits fram ett förslag att göra en undersökning till områdesledningsgrupper för att ge ett underlag kring hur chefer upplever att de tillgodoser barns behov och rättigheter när det gäller bland annat information, råd och stöd samt barns rätt som anhörig. Förslaget godkändes av Rådet för jämställd och jämlik verksamhet. Det planerades att göras hösten 2021 men var inte möjligt att prioritera.

Barnombudssamordnaren samordnar och sammankallar till möte med alla barnombud 2 gånger per år. Totalt finns cirka 20 stycken barnombud i organisationen. Det finns även en barnombudssamordnare på psykiatrin där det finns 9 barnombud. Det finns ett tydligt uppdrag för barnombuden (Centuri 44713). Barnombuden ger stöd i barnrättsfrågor, samt följer upp och informerar på APT som en stående punkt på dagordningen. Det anses vara en effektiv metod för att barnrättsfrågor ska få fäste i organisationen. Utifrån ett barnrättsperspektiv bör det finnas ett barnombud i alla verksamheter. Det finns därmed ett behov av att utöka antalet barnombud, under hösten kommer en utvärdering av uppdraget som barnombud genomföras i gruppen.

E-utbildning om barnkonventionen ligger i Saba Cloud.

Totalt har 340 stycken av personalen gått E-utbildningen.

Politiker erbjöds digital utbildning om barnkonventionen av SKR.

En hälso-, och sjukvård-tandvård som identifierar och ger adekvat hjälp till särskilt utsatta barn. (14 kap 1§SoL)

Aktivitet

Webb utbildning “Vera” i Saba Cloud om oro för barn som far illa

Totalt har 216 stycken av personalen gått utbildningen.

Orosanmälan ska göras då minsta misstanke om oro för barnet finns (14 kap § SoL). 2021 hade 633 stycken orosanmälningar diarieförts, 2020 var det 667 stycken. Siffran sjunker då man tittar på hur många som är journalförda i Cosmic.

I verksamheten beaktas barns rättigheter att skyddas mot våld genom att verksamheten följer rutinen att ställa frågan om våld. Är en vuxen person utsatt ska frågan ställas om det finns barn i familjen. Rutin för att göra orosanmälan och dokumentera patientsäkert finns, personal utbildas i frågan och blanketter till orosanmälan finns lättillgängligt på fler ställen.

En hälso-och sjukvård som ger råd, information och stöd till anhöriga barn. (2g§ HSL)

Sedan 2020 driver regionen ett arbete för att utveckla arbetet med BRA-samtal, Barns rätt som anhöriga, vilket handlar om att uppmärksamma och stötta barn som anhöriga till föräldrar eller annan vuxen omsorgsperson med missbruks- eller spelproblem, med allvarlig

fysisk sjukdom eller skada, som har en psykisk sjukdom eller psykisk funktionsnedsättning eller som oväntat avlider. Utvecklingsarbetet har nu resulterat i att regionen har två egna utbildare i samtalsmetoden BRA-samtal, vilket är mycket positivt. I december-21 internt utbildade regionen 5 medarbetare från psykiatrin. De finns nu ca 20 personer med BRA utbildning. Psykiatrins barnombudssamordnare pratade om BRA samtalsmetoden på fokusvecka psykisk hälsa, det finns även en kortare film om detta som kan spridas i verksamheterna.

Nya bestämmelser om förebyggande av våld i nära relationer och om barnfridsbrott. 1 augusti 2021 infördes ett nytt brott, barnfridsbrott som innebär att det blir straffbart att utsätta ett barn för att bevittna vissa brottsliga gärningar, såsom vålds- och sexualbrott, i en nära relation. Vad gäller hälso-och sjukvården infördes krav på att hälso- och sjukvårdspersonalen särskilt ska beakta ett barns behov av information, råd och stöd om barnets föräldrar eller någon annan vuxen som barnet varaktigt bor tillsammans med utsätter eller har utsatt barnet eller någon närstående till barnet för våld eller andra övergrepp. Socialstyrelsens meddelandeblad ligger på insidan tillsammans med övriga barnfrågor. De har även skickats till chefer i verksamheterna för att uppmärksamma barnfridsbrottet.

Övrigt

Barnkonventionen har en stående punkt på Folkhälso-z möten.

Under vecka 47 anordnas en årlig uppmärksamhetsvecka för våld i nära relation samt för att uppmärksamma barnkonventionsdagen. Tillsammans med länsstyrelsen och Rädda barnen anordnades en halv digital utbildningsdag som handlade om: Hur får vi en skola för alla barn? Från Östersunds kommun medverkade skolläkare mm från barn och elevhälsan.